

Олохпун быыһаабыт үтүө киһи

Аба дойдуну көмүскүүр Улуу сэрии сылларыгар ыарахан сулууса кэнниттэн инбэлнит буолан, 1945 сыл күһүнүгэр дойдубар кэлбитим. 1947—48 сылларга партия Амматаабы райкомугар пропагандиһынан үлэли сылдьан, тымныйан, суорбан-тэллэх кифитэ буолбутум. Оччолорго тагас-сап суоҕа, тэлэгириэйкэнэн, синньэллинэн кыстаабытым. Тыҥа-бар икки өттүгэр процесс ылан, эрэлэ суох иһи аатыран, изоляторга сытаммын, күүспүнэн ахсыһыыга Дюкуускайга киирбитим.

Гостиницаттан көрдөрө барарга кыабым суоҕуттан партия обкомуттан массына көрдөөбүппэр биһир билбэт киһим кыккырааччы аккаастаан кэбиһпитэ. Партия райкомун биһир эппиэттээх үлэһитэ эмиэ улаханнык малдьан, гостиницаҕа түспүтэ. Иккиэммитигэр Илья Егорович массына бэрдэрэн, тастарбыта. Мин киһини өссө көрө да илигим.

1951 сыллаахха «Эдэр коммунист» хаһыат редакциятыгар секретарынан үлэли сылдьан, балаҕан ыйыгар улаханнык малдьан, балыһаҕа киирэн хаалтым.

Биһир субуота күн, эбиэт кэппиттэн, куоракка киирэн, киэһэ биэс чаас саҕана остолобуойга аһаары олодохпуна биһир билэр киһим партия обкомугар стрептоми-

цин баар үһү, обком бастакы секретарыгар Илья Егорович Винокуров аатыгар сайабылыанна суруйарга сүбэлээбитэ. Иһиттим-истибитим дии санаат, сонно тутта тэтэрээт лиһигэр көрдөһөн сайабылыанна суруйдум. Аспын аһаабакка обкомга бардым.

Приемнайга көтөн түстүм. Улахан званиелаах икки байыаннай диванга олоролор этэ. Диван уһугар бастары түһэн, олорунан кэбиһтим. Секретарь кыыс сатналы истээт, киирдэ, тутатына тахсаат:

— Илья Егорович бэнидиэнниккэ приемнуур. Сэно кэлээринг, — диэтэ.

Байыаннайдар тэнгэ ойсон турдулар да, тахсыбытынэн бардылар.

— Эн тоҕо барбаккын? — диэтэ секретарь кыыс.

— Баһаалыста, бу сүргү Илья Егоровичка килтэрэн биһэр.

Кыыс сурукпун биэрээт тахсан кэллэ.

— Киирэр үһүгүн.

Киэпкэбин туппуктунан сонноох көтөн түстүм. Обонньор турара. Мингин «олор» диэт, бэйэтэ эмиэ олордо.

— Добоор, суруккун аахтым. — Көхсүн этиттэ, — Эдэр киһи эбиккин, хэнтэ сылдьабын, тугу үлэлигин?

— Партия Амматаабы райкомугар үлэлээбитим. Билигин «Эдэр коммунист» сек-

ретардыбын.

— Бэйэ-бэйэ, хайдах гынаахха? — олорбохтуу түһэн баран, остуолун дьааһыгыттан уопсай тэтэрээти ылан аахта. Тарбахтарынан остуолу кыратык табыгыратан баран:

— Добоор, бэнидиэнниккэ кылаабынай врачка (Л. С. Таубке) төлөпүөннүм. Кырдык кыра эмп баар. Мээнэ бэриллибэт.

Турда. Киэпкэтин, сонун кытта. Иккиэн кабинеттан табыстыбыт. Оччолорго Максим Аммосов (уруккута Красная молодежь) уулуссаҕа, эт баһаарыттан чугас олороро. Уулуссаны ортотунан үһүөн аргыстаһан, хааман иһэммит баһыылаан бараммын остолобуойбар киирэммин нус-хас аһаатым.

Ити эминэн укуолланаат, процеһым тохтоон, үтүөрэр аакка барбытым. Бу эми сурабын эрэ истэрбит. Үс-үкүлээннэр биһир грамын 300 солк. атыылыллар үһү.

Нөҕүө сылыгар сайын эмиэ эмтэнэ киирбитим. Күнүс биһир массына кэлэн тохтоото. Илья Егорович түһээт, түргэнник хааман кылаабынай врач хохугар киирдэ. Балыһа таҥаһынан сылдьан, чугаһыыр кэллэ дуо.

Чаас курдук буолан баран, халааты бүрүмүтүнэн көрүдүөрүнэн хааман иһэн,

эдоэх дьону кытта турдакпына, мингин көрөөт, тохтуу түһэн, илиитин биэрэн доросболосто. Дьоннор соһуйан хааллылар.

— Врачтан ыйыттым. Эйигин икки эмнэн эмтиллэрэбит. Үчүгэйдик ылынар үһүгүн. Үтүөр, кытаат, — диэт, дьон диэки көрөөт, «үтүөрүң» диэн баран, тахсан бара турда.

Мин сөгөн кэбиһэбин. Биллибэт-көстүбэт уол былырын киннэхэ киирэ сылдьан, эмп көрдөспүппүн умнубатах эбит.

Кэлин истибитим санаторий үлэтин-хамнаһын кытта сиһилин билеспит этэ.

Кэлин куоракка үлэлиир сылларбар көрсүбүтүм. «Эдэр коммунист» хаһыат редакциятыгар партийнай тэрилтэ секретарынан үлэлиир сылларбар партия горкомун пленумнарыгар, партийнай актыыптарга сылдьар этим. Кини этэрин истэрим.

Саха норуотун дьолугар олорон, үлэлээн ааспыт биллилээх партийнай-государственной деятель, гуманист Илья Егорович Винокуров дьолуннаах аата үйэлэргэ умчуллуо суоҕа.

Семен НЕУСТРОЕВ,
сэрии инбэлинтэ,
журналист, 74 саастаах.
Амма с.